

Samarbeid om tilrettelegging for friluftsliv i verneområder på Statsgrunn

Rune Benonisen – 1.12.2025 Alta

Styreseminar Reisa NP styre og
Kvænangsbotn og Navitdalen VO styre

Bakgrunn og problemstilling

Hvordan samarbeide?

- Statskog og NP/Vo styrene har felles ansvar med å gi «adgang til friluftsliv», inkludert tilrettelegging og tilsyn / vedlikehold, i verneområder på statsgrunn.
 - Statskog: vedtekter og [strategi](#)
 - Reisa: «(...) og å gi allmennheten adgang til friluftsliv i et slikt område»
 - Kvb/Nav: «Allmennheten skal ha anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging»
- Men - hvordan skal det foregå?
- **Ansvarsforhold** ikke fastsatt, men har fungert på lokalt plan. Løpende avklaringer gjøres.
- Endringer i organisering/oppgaver gir behov for nytenkning eller re-organisering

Litt historie

- Tilrettelegging for friluftsliv lang historie i våre områder
 - Lorden Westminster (1927), Nedrefoss (1952),
- Fjelltjenesten etablert i samarbeid mellom FM Troms og FM Nordland og Statskog (1984-86) . Felles mål – felles sak.
 - Statskog var forvalter av Reisa NP ved etableringa. Pkt 9 verneforskrift «*kan delegere avgjørelsesmyndighet til Statskog vedrørende pkt. 1.3, 2.3 og 4.3*» (Tillatelser om oppføring av bygg, uttak av brensel, disp. motorferdsel).
 - Mye infrastruktur etablert i samarbeid mellom Statskog og FM. Vanskelig å finne riktig «ansvarlig» Felles ansvar. Driftsrutiner etablert gjennom 30 år.
- Skogsdrift Kvænangen til 1990-tallet. Betydelig tilrettelegging fra Statskog på friluftsliv gjennom årene.
 - Vo styret har få egne anlegg. Restaurert på eksisterende. Hva blir da ansvaret?

Samhandling 2012 - 2024

- Ny forvaltningsmyndighet, lokalt styre 2012
- Mer midler via Miljødirektoratet til tilrettelegging og planlegging fra start
- Lokal forvaltningsmyndighet viktigere premissgiver og finansør i «tredeelingen» i forvaltning/tilrettelegging/oppsyn. Statskog/LMD, SNO og Forvaltningsmyndighet.
- Fjelltjenesten alltid ansett som SNO av SNO. Her har det blitt endringer på slutten av perioden.

Reisa NP

Diskusjon om organisering og ansvarsfordeling 2015

VERSJON 09.02.2015

Reisa NP styre har bedt forvalteren legge frem en sak om drift og vedlikehold av infrastruktur i Reisa nasjonalpark (RNP) og Ráisdouttarhalti landskapsvernområde (RLVO). Etter at styret overtok forvaltningsmyndigheten har det også oppstått et behov for klargjøring av ansvar og organisering av disse oppgavene.

Denne saken har til formål å avklare to forhold.

1. Hvilke driftsoppgaver/anlegg skal faktisk forvaltningsmyndigheten ha ansvar for?

2. Hvordan ønsker forvaltningsmyndigheten at arbeidet med drift og vedlikehold skal organiseres fremover. Herunder finansiering.

Egentlig aldri konkludert skikkelig

Oppgave	Totalt arbeidsbehov	Timer - fordeling		
		FVM	SNO	Statskog
Hytter - Sieimma, Luvddid	46	0	0	46
Hytter – grensehytter	102	30	18	54
Hytter - Reisadalen	51	40	11	0
Rasteplasser-Reisadalen	184	110	74	0
Annet-fiskestiger, forebyggni	20	16	4	0
Stier- klopper, bruer mv	42	4	38	0
Merking VO (formell)	16	16	0	0
SUM timer finansiert	461	216	145	100

Kostnad
Bevilgning

Kr 227 000

Kr 50 000

Kr 152 000

Kr 0

Kr 105 000

Kr ?

Reisadalen (registrering 2012-2013. N= 1600)

50% Besøk mollis (Stort sett elvebåttrafikk)

30% Fiske Reisaelva

20% Vandring Nordkalottruta mellom Sieimma og Nedrefoss

På fjellet er det Somashytta som er best kartlagt (registrering 2013. N= 325)

46% Vandring fiske rekreasjon

35% Reindrift

13% Lokal vinterbruk (snøscooter disp)

6% Forvaltning- Oppsyn

- Ansvarsfordeling:**

- Hvilken prinsipper legges til grunn?

- Finansiering:**

- Bruk av natur til friluftsliv kan ikke avgiftsbelegges.
- Spørsmål om aktører med interesse for området bør bidra mer.
- Dialog med Statskog og Reisa elvelag anbefales.

- Avhengighet av statsbudsjett:**

- Hvis dagens bevilgning opprettholdes, ingen endring nødvendig.
- Ved redusert bevilgning:
 - Redusere drift
 - Nedprioritere oppgaver
 - Legge ned deler av infrastrukturen
 - Vurdere alternative finansieringsordninger.

- Spørsmål:**

- Er det hensiktsmessig at forvaltningsmyndigheten har hovedansvar for infrastrukturen?
- Ja-argument:** Styret har ansvar for tilgjengelighet og verneverdier, samt vertskapsfunksjon i tråd med merkevarestrategien.
- Nei-argument:** Andre aktører (Statskog, Reisa elvelag, private bedrifter) bør bidra, da de har nytte/ansvar for infrastrukturen.

Premisser for samhandling fra 2025 -

Fortsatt sterk fokus på natur og verneområder som arena for friluftsliv, folkehelse og verdiskaping nasjonalt og lokalt

Men...

SNO-timer «ut av bildet»? Omdirigert til tilsyn og oppsyn.

Mindre finansiering for FDV fra forvaltningsmyndighet?

Mindre finansiering fra Statskog/LMD?

Mer fokus på verneformål, redusere press på verneverdier.

Andre bidragsytere har redusert kapasitet (eks DNT-TT)

Nasjonalparkstyre/Verneområdestyre

felles

Statskog

For-valtning

Skjøtsel

opprettholde eller oppnå
den natur- eller
kulturtilstanden som er
formålet med vernet

Tilrettelegging

redusere fysiske
barrierer for friluftsliv,
slik at området blir
tilgjengelig og attraktivt –
uten å skade natur eller
andre ressurser

**Tilsyn og vedlikehold
infrastruktur**

Opprettholde kvalitet og
sikre tilgang til friluftsliv

Tilrettelegging

redusere fysiske
barrierer for friluftsliv,
slik at området blir
tilgjengelig og
attraktivt – uten å
skade natur eller
andre ressurser

Jakt og fiske

Tillate utnytting av vilt
og fiskeressurs på
eiendom

Grunneierretten

Nml §47

Forvaltningsmyndigheten skal,
hvis mulig, inngå avtale med
grunneieren om at denne
utfører nærmere bestemte
skjøtselstiltak

Økonomiske fordeler ved
gjennomføring av skjøtselstiltak
tilfaller grunneieren eller
rettighetshaveren.

Beslutninger om å iverksette
skjøtselstiltak etter første og
andre ledd er ikke enkeltvedtak

§ 3-3: Samarbeidsavtaler (horisontalt
samarbeid) Unntaket gjelder (...)

- Samarbeidet har som formål å utføre offentlige oppgaver for et felles mål.
- Det gjennomføres utelukkende av hensyn til offentlig interesse.
- Maksimum 20 % av aktivitetene utføres for andre enn selve oppdragsgiverne.

Dette tillater organisering av samarbeid uten at anskaffelsesregelverket aktiveres, så lenge ingen private gis konkurransefordeler og oppgavene er offentlige

Anskaffelsesforskriften kapittel 3
(§§ 3-1 – 3-4)

Tjenestekjøp

Samarbeid

Veien videre?

Forslag

- Avklaring av ansvar mellom aktørene er på sin plass (ikke nødvendigvis eierskap)
- Hvordan vil vi ha det?
 - Felles oppfatning av «Grad av tilrettelegging».
 - Forvaltningsplan, sti-plan, eierstrategi, annet?
 - Standarder for sti og infrastruktur?
- Samarbeidsavtale
 - Overordnet mellom S-SF og SF-TF? Avklare formelle forhold (innkjøp mv)
 - Samordnet strategi lokalt (forvaltningsplan-besøksstrategi)
 - Langsiktige avtaler på løpende vedlikehold?
 - Lokale avtaler fra år-år på tiltak
- Tre nivå på adm
 - Statsforvalter fellestjenester (innkjøp mv)
 - Statsforvalter i Troms og Finnmark og Nordland
 - Verneområdestyrer / Nasjonalparkstyrer

Prosess Vo/NP styrer

